

קבוצות תפילה לנשים הרב אריה פרימר

דבר שבקדושה זקור ל"עדת"

6

בבלי מגילה כג ע"ב: "וַיָּנוֹקְשׁוּתִי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (ויקרא כב, לב). אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: כל דבר שבקדושה לא יהיה פחוות מעשרה. ממאי משמע? דתני רבי חייא, אתה תומך תומך זין, כתיב הכא: "וַיָּנוֹקְשׁוּתִי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל", וכתיב התם: "הַמְבָדָל מִתְמָצֵא הַעֲדָה" (במדבר טז, כא), ואתאי "עדת עדת" כתיב התם: "עד מתי לעד הרעה הזאת" (במדבר יד, כא) — מה להלן עשרה, אף כאן עשרה.

צירוףasha למןין עשרה

6

שילוח עורך או"ח סימן זה סעיף א:
אין ואמריות קדיש בפחות מעשרה וכרים בני חורין גדולים יג, והוא הדין
לפחות וברכו, אין נאמיריות בפחות מעשרה.

אינו מצווה ועושה — שכר וברכה

תניא... וכן היה רבי יהודה פוטרו ¹² מכל מצוות האמורות בתורה אמר רב יוסף ¹³: מריש הוה אמינה מאן דאמר הלכה כרבוי יהודה אמר פטור מן המצוות קא עבידנא יומא טבא לרבען ¹⁴. ואיא טמא? זלא מפקדיא ¹⁵ וקא עבידנא מצוות ¹⁶ והשתא דשמיית להא דרבוי חנינה ¹⁷, אמר רבוי חנינה: גודל המצוות ועשרה מנני שאינו מצווה ועשרה, מאן דאמר לי אין הלכה ברבי יהודה עבידנא ומוא טבא לרבען. מי טמא? דכי מפקדיא אית ל' אגרא ¹⁸.

ווכפות קידושין דף לא ע"א:

מפורסם כל הברכות בולו? ¹²

8

למב"פ הלבות איזיאת פרק ג הלכה ט :

ונשים שרכו להתעטף בצעירות מתחטפות בלבד ברכה, וכן שאר מצוות העשוה שהנשים פטורות מלהן, אם רצוי לעשות אותן בלבד ברכה אין מחייבין

השגת הראכ"ד שם:

יש שחלק ואומר אף בברכה, ואומר שגם הברכה רשوت.

פרק שלישי מגילה כתה

1

אבל טעם שיטותיהם טעם: מנגנין אין
הבדון על טעם יאן עכברן לפני הרינה
ואין נושאין אה נבדות יאן קון בחווה
יאין מפוזין לבוא יאן עשן מעמד
טבש און אטדים ברכת אבלט זהעטוט
אבלס זונחת התנטז יאן מופנק (6) בשם
שחזה מעשה: ינק-קיקוות תשעה וכחן
וואודם צידנא כה: נט: "טה' אמר ר' ר' וא'

אהבה, הלוות תפלה פה

זהו טהפלל שפט חמלת' הגזיר : ר' אומר היה הפלת
הגזרור יהיה אחר טהפלל בקהל רם והכל שומעים .
יאאן עשיין כן כפוחות מעשרה גורלים ואנו ובני חורן .
שליח ציבור אחד כרכט . ואפלו הוא באנען שכבר
טהפללו וצאו ידי חוכמן סטלייטן לסתה לעשרה והוא
שהיו רובו העשרה שלא דהפללו . וכן אין אטרים
קדושה ולא קוראן בתורה

2

$$N_{10} \beta_{10} \beta_{02} \quad (3)$$

۱۷۰ میر (مرگ ۶۶۳ هجری قمری)

מנענכה כאנגולט צי'ס קיאן צ'ס : וטה לילון קוון צ'וילס ומטען פלהום
וועטלה סי'ו מושס הפלכה הפלך נכל' צלכה י'ולין נטוליך צ'יט ולקרות נז
טיפילנו נמזהה מעטילה וכ'ס נכוול' פ'ס מפלטה פלטה ד' , וכ'ג'ט סכ'ים טס
דאנן' ניכמה פטיטל טוועת נקנות זמזהה עטורה (ה'ינו זיי' ווי' זקנעם
ויזומס הפלן מילן אונכין מפלט נכל' צלכו זק נדי' ער'יס טוקס זסוח וועטלה)
וון לילן מטמיין בגניל עס פַּכְכָּות קַלְעָאָר וְעַיִן מֵיל קַמְגַן חֹתֶם' וְונַקְסָס
לומ' ל' נרכם נרכם פַּמְלִין מַקְלָעָן וְלַלְוָו גּוֹמֶך וְמַיְאָו גּוֹמֶך נַמְוָה צַעֲנָה

11

רבינו נבון פירוט לאלפסי ראש השנה סימן תחנה:

ולענין ברכה, כתוב וברינו تم דאמ רצוי מברכות ולכ"א משום ברכה לבטלה, והביא ראייה מדאם רב יוסף מריש הוה אמינה...
ואם חכם יכוון שהוא פטורה היל' מברכת – הוויא לה ברכה שאינה צריכה ואמרין: כל המברך ברכה שאינה צריכה עובר משום לא תשא? יש לומר דברכה שאינה צריכה מדרבנן הוא. ומוציא ש שמיים לבטלה דגפקא לנו מדריכיב: "אתה ה' אלהיך תירא"²², (דברים ו, יג), הני מיili ולא ברכה אבל בברכה לא מתרס אל מדרבנן²³. ודוקא בברכה שאינה צריכה כלל, אבל בברכת המצאותumi שהויא פטור מהן לא. הלך אם רצוי נשים לברך על מצאות שעשה שהומנו גורמא הרשות בידן. אלו דברי רבינו חם ז"ל.

ואילו דדחו²⁴: טמא לרבי יהודה, נהי דפטור מן המצאות, הני מיili מדרורייתא²⁵, אבל מדרבנן חיובי מחייב, וממשום ה כי הוה מצוי רב יוסף לברך²⁶, אבל נשים ואפלו מדרבנן פטורות, לא, ומכל מקום אף על פי שאפשר לומר כן, כיון שהוא ר' ר' ז"ל נקטין כוותיה²⁷, מפני שנוטלות עליהן שכר, מדאם רבבי יוסי ברבי חנינא: גדור המצואה ועשרה – אלא מאumi שאיינו מצואה ועשרה נמי יש לו שכר. הילך בכל מצואה הן ומברכתה, ולא נימא הויאל ולא נקטו הייך יאמרו "וציוננו"? – לא קשיא, כיון שהאנשים נצטו, ואף הן נוטלות שכר, שפיר יאמרו "וציוננו"²⁸.

ג. פסיקת ההלכה באשכנז – נשים מברכות לעצמן

הגה הרמן"א אורח חיים סימן תקפט סעיף ו':
המנוג שהנשיות מברכות על מצאות שעשה שהומנו גורמא, על כן חברנה לעצמן אבל אחרים לא יברכו להן אם כבר יצאו.

ה. פסיקת ההלכה בספרד – דעות חלוקות

שולחן ערוך או"ח סימן תקפט סעיף ו':
אפיקעל-פי נשיות פטורות יכולות לתקוע, וכן אחר שכבר יצא יכול לתקוע להוציאן, אבל אין מברכות ולא יברכו להן.

ג. שמיית קריאת התורה והפטירה בנביה

מסכת סופרים פרק י"ח הלכה ד':
ספר קינות... קורא בביבה וביללה... ומתרגם לפי שיבינו בו שאר העם והנשים והתינוקות, שהנשיות חייבות לשימוש קריאת ספר אנשיים...
ומן הדין לתרגם לעם, לנשים ולהתינוקות, קריאת התורה.

ב' אברהם או"ח סימן ר' פ' אות ו':

הכל עולין למניין שבעה אפילו אשה¹⁹.
משמעותה לכך שהיא חייבה לשימוש קריית התורה, אף שאינה חייבת בתלמיד תורה, מכל מקום מזויה לשימוש, כמו "הקהל", ומיהו יש לומר דاع"פ שאינן חייבות לשימוש, עלות למניין²⁰.
אבל במסכת סופרים כתוב: הנשים חייבות לשימוש קריית ספר כאשריהם ומזויה להרגם להן שיבינג.
כאן נגעו הנשים לצאת החוצה²¹.

15

ערוך השולחן שם אוחז יא:

מסכת סופרים: נשים חייבות לשימוש קריית ספר.
נראה לי דלאו היוב גמור קאמר, אלא דומיא לתינוקות, שהרי פטורה מתלמוד תורה ועוד דאין זמן גורמא יותר מזו.
ואין לדמותות לאجوزת "הקהל", שיזוותה התורה: "הקהל את העם והנשים והטף" (דברים לא, יב), שזו היא מצווה מיוחדת פעמי לשבע שנים, שהיא המליך בעצמו קורא בספר משנה תורה דברי כיבושין. אבל שנאמן שמחויות בכל שבת בקריאת התורה ודאי היא מלטה דתניתה²², ומעשיהם בכל יום יוכיחו, ועל פי רוב אי אפשר להן לשימוש²³.
אלא במסכת סופרים נאמר על דרך גמוטר – בזמנם שהיו מתרגמים, אכן להרגם לפניהן ולפניהם התינוקות, להשריש בכלן יראת ה' ואהבתו.

16

המואן ג' (ט"ג) ז' 184

17

מכתב מאת הרב מרדכי טנדLER²⁴:

יזועה שיטת מריו סבי (אגנורוט-משה חז"ד סי' מט), ואעתיקו כאן רק להדงשה:
אבל מכיוון שאינו לכוננה זו, אלא מצד תורעמותה על הש"ת ועל תורהו, אין זה מעשה מצווה כלל, אלא אדרבה מעשה אסור. שהאיסור. וככירה שחושבת דשיך שהיא איזה חלוף בדיי התורה היא עשוית גם מעשה שחרmir.
למעשה קשה למוצה מצעירות שחזרון זה לא יהיה, ולפיכך קשה לנו להניד על שום מניין נשים שאין חסרון במעשהיהם.

ורק באופן סבירה לחוד, אפשר להניד שם יש קבות צדקניות שכונתן רק לשם שמיים, בלי שום ערעור על תורה ה' ומונגה ישראלי, או כਮון מה שיק למונה מלחתפלל ביהר. ונס יכולות לקרוא מס'ת, רק יוזרו שלא לעשונו באופן שיש לטענות שזה כמעשה קרייה בעיבור. למשל, לא תברכנו ברכת התורה בפרהסיא – אלא או תסמכנה על מה שבירכו מוקודם, או במקרה שעדין לא בירכו, תברכנו לעצמן. כמובן, שיק עוד פרטים שנכללו בדאגתינו להoirות בעין זה. ויש לכל בעל הוראה לנhoeן בעין זה באופן שיתאים להשקפתו זו.

כמו"כ אין איסור גמור לאישה נידה להסתכל או ליען בס'ת. הגם שנכון להחמיר, מ"מ נתפשט שמקולות בה.

38. מחבר המכתב הוא נכון של הרב משה פיינשטיין, שדעתו הוכאה בכמה חוות דעת על העותרים, כתנה דמייע לאפשרות קיום מניין הנשים לעצמן. המכתב הוא מיום יד כסין, תשנג.

מהו כבוד הצבא

ונשים בקריאת המגילה ובתפילות שלhn

היום, נ'כ, א' ג' נ'א' (ס' 33-4)

הרבה יהודה הרצל הנכין

כיוון שדרנו ונשים הקדושות המגילה לעצמן את כבוד מה שנשאלו כי שבכמה מקומות בארץ הארץ הרביה מphasות נשים בכחמים פרטיטים או בחדרים צדדים בנין בית הכנסת להחפלה לבן פעמי חדש ויש שמphasות בראש החדש דוקא ובשאר שבותות מתפללות בעורת הנשים בכיתת הכנסת כרונל, יש שעודרו על זה. אם אומרים דבריהם שבקדושה או קדושות בחורה בכרכחה אין אריך לפנים שעודרו על אישור וצריך למחות בין ועין באורה חיים סימן נ'ה סעיף א' וכן אין לטלטל ספר תורה לשם שלא לשם תפילה הגברים.

אמנם המנהג בהרבה מקומות בעורף הגברים והוא שאם אין שם מני בעוצם עומד אחד מן המתחפלים ואומר פסוק זומרא כאילו הוא שליח צבור וקורא ברכות קריית שמע לעצמו ומגביה קולו במקום שליח צבור היה מגביה קולו כדי לחות טעם של תפלה בצדור מה שאפשר, ואין אומר קדיש וחוזרת הש"ץ כיון שאין שם מניין ועין בספר יהושע פרק כ"ב, וכן פוצהפה ומיצפץ ורשאות גם נשים לעשות כן. ואף שאין מקימות בכך תפלה בצדור הרי אין חיקות להחפלה בצדור כמו שפשות בהרבה אחרוניות עין בשורת שכות יעקב חלק ג' סימן נ'ד ועוד, ונראה שבגברים שאסמכו על נוקדשי תחול נישרל עכ"ל יש חיבוב לקדש את ה' בתפלה בעשרה מה שאין כן נשים. ומה שחוידש בגין אכרהם סימן רפ"ב סעיף קטן ו' שניות חיקות לשמעו קריית החורה, לע"ד העיקר הוא אםukan כרך בבית הכנסת עי"ש ובסימן קמ"ג, וגם סיס המגן אברהם שהמנג הוא נשיות יוצאות מכיתת הכנסת בקריאת החורה.

מכל מוקם מה בך אם אין יוצאות ידי תפלה בצדור. ובהרבה קהילות לא נהגו נשים לבוא לבית הכנסת וגאות הגרא"א יודעה, ובעו"ה הרבה עורות נשים ועורות גברים הם מוקם שישחה בטלה.

ושורצית לאstor חפילות נשים אלה משום חוקות העכו"ם כיון שנובעת מהחנונה לשחרור האשה, ולע"ד לא אסורה תורה תנענות אלא מעשים ואנן הגוים מתפללות בצדור אלא בחערובת עם הגברים ומילא אין בחפילות לבן משום מעשה הגויים ומתחשבה ביל מעשה לא אסורה, וככלשון ואעשה כן גם בפרשת ראה ועי"ש ברמ"ן. ואנן כאן משוני מנהגי בית הכנסת כיון שמחפללות בבחחים פרטיטים. והאם יש בוה רמות ווניכת דעת של נשים שטוענות מתפללות בצדור ואין אלא כייחדות, זה חלי במצוות כל מקום ומקום. גם מה שכחוב ביום שלמה בככבה קמא פרק ד' סימן ט' בענין זיקף החורה, חלי באם טוענות הנשים שיוצאות ידי תפלה בצדור או לא, וגם שם מיריע זיקף דארויה ואנן דרבנן.

ומכל מקום אני כוחב היחר לחפילות נשים אלה, כי אי אפשר להוות מරחקים ויש להזכיר הנפשות העוזות.

אבל הגשים לעצמן איין מצטרפת לסגין לעבini תפילה בצדור, ואסור להן לומר לעצמן ברכו קדיש וקדושה, כמו גבריהם יחירם.

ברם בכל זאת ועל אף כל הב"ל אפשר למזויא כתח לאפשר לניטים להחפלה לעצמן בסגין צבלהן וסתאמנה ברכו קדיש וקדושה, לדעת רבינו הח הסופר במת' עירובין צ"ד א' בד"ה "רילמא ע"ג ובשאר קומות נס"ס, דמותר לגשים לבך על כל מצורות פשה שהזמן גרם ע"ג דפזרות מהן ולא חסיב ברכה לבטה כירון שمبرכל על מצוה טעונה. ע"פ דפטורין ממנה אפי' מדרבנן יכולות הה לבך, ואין בזה טזום ברכה לנטה. כמוס"כ בתום, עירובין הנ"ל במת' ריה ל"ג א' בד"ה "הא" ומשום דסבירות ברכה שאינה צדקה וקעבר משום כל תsha ליכא, וההוא דרשת דרבנן וכוכ' עלי"ש. מטעם מרביבה טפלוון מהאיסור של ברכה לבטה איבר אלו מדרבנן, התירו לגשים לבך כשהן פטורות מן המזווה כי חז"ל התירו להן איסור מדרבנן זה בנסיבות שהן פטורות מהן.

לפי סיטה זו של ר' לוי שכן הוא המהgap פלנו הלכה למשה, כמו שאין חושיטה לברכה לבטה ברכחתן של גשים על מצות עשה שהזמן גרם, משום שהוא מדרבנן, ומה שהוא חיוב על הגברים התירו גם לגשים, הסברא בורותן שכן הוא גם ביחס לערכות תפילה בצדור ע"י גשים מבין לפצתן שאין בזה איסור לא תישא לדעת ר' י. ואין ראייה סדרבי הרמב"ם הבייל שהחביר בהזזה ברכבת המזווה של גשים במוגין פלא יברך בספט, משום שהרמב"ם הדי חולק על ר' י' וסובב שאסור לגשים לבך פל מ咒ת עשה שהזמן גרם כמוס"כ להריה בפ"ג מהל' ציצית הליט', וכך פאר מ咒ות עשה שהנחות כפסודות מהן גם אם רצוי לעוטות אורחות ללא ברכה אין מתחין בידון, משמע שהבלוכה אסורה להן, כספט"כ שם לפניו כן על ציצית. והרמב"ם גם פרוסק כר' יהורה ולא כר' יוסי שנשים סומכות רשות, לכן בדרך שאסור להן לעודוך לעצמן מבין כדי לבך בשם ההן לתפילה והן לברכת המזווה. גם המחבר של השו"ע גיב' הולך לסייעו של הרמב"ם שתගים אסור. להן לבך על מצות עשה שהזמן ברמא.

אבל אנדר שנוגהגים כר' י' וכמו שפסק הרמ"א ה"ב. להריה, וזה מעשים בכל יום סוב' שנשים מברכות על מצות עשה שהזמן גרם, מصحابה הדין שהן יכולות לעודוך לעצמן מבין לתפילה בגבורה ולומר קדיש ברכו וקדושה, ואין בזה משום ברכה לבטה, כמו שהתרו להן לבך ברכות בספט, ומכלות על מצות עשה שהזמן גרם מהן לממרי וגם לומר "רצוגו" כל מצורות פטורות, הוא הרין ביחס לתפילה בצדור, גשים שנגגו כך אין בכתנו לרוחות אותן ואסור עליהן להחפלה במוגין לעצמן.

אבל אמור לגברים להחפלה אתן לא לעבון אחדרהון ברכו קדיש וקדושה זכיינ"ב מפורם שככל הגרבים אין המגין של גשים חשוב "מגין".

מנינים מיוחדים לנשים

21

מאת הרוב אבא ברונשטייל

לכבוד ידידי הרב ר' אליעזר זלמן ברונשטיין שליט"א,
נשיא הסתדרות הרכנים אמריקה.

בנידון שאלח על אמות מנינים מיוחדים לנשים וגוי, הנה לפני
ההשובה בקצרה. את החשובה הארוכה תקבל א"ה בקרוב. לעת עתה
ראשום פה את המקורות העייריים להג' טעמים שכחנו לאיסור מנינים
אלו עפ"י דין.

א) עיין ברוכות מה: והוא מהא נשי כתורי גברי דמיין, ובתורה והא:
לענין קבוץ חפלה ולענין כל דבר שבקדושה שבעשה וגוי. וכן פסק
הרמב"ם (פ"ח הד' ה' חפלה). וכן בש"ע סימן ג'ה, אין אומרים קריש
וגוי בפחדות מי וכרים, עי"ש. וראוי לדליק בלשון החוסם, "ולענין קבוץ
חפלה" ולא כתבו לענין "מנין חפלה". ומוכח מזה של היכא שנשים
מחקצות לchapלה בצבורו, אין נחשך בקבוץ. ואין בזה שום קיום של
chapלה בצבור. וכן מוכח מהרמב"ם (שם): וכייד היא חפלה הצבור
וגו. نمלה שחרר להן כל עין אמרית אמן יה"ר שהאריכו בזה ח"ל.

ז' וו"י התורה — עיקר זה מקורו במהרש"ל בספריו יש"ש ב"ק
פ"ד סימן ט. עיין ב"ק לת. — ח"ר וכבר שלחו מלכות רומי, עי"ש
שהגויים לא הסכימו להדין שישראל שהוקע עכו"ם פטור, אבל לא החיעו
למלכות. והקשה מהרש"ל מדו"ע לא חששו החכמים להסכמה שיוכל
לצאת מזה, והיה להם לשנות את הדין הזה ולא לגלוות להגויים. ומיירץ
שנוי בדין מחייבים למסודר נפשם" — ואם ישנה הדין הוי
ככופר בחורות משה". הרי שוכר המהרש"ל שעל זויך בחורה (אפיו
על דין אחד) צריך מסירה נפש.

ונל' להוסף, שמכלך זויך בתורה, יש בזה גם אונאה בין אדם
לחבירו שהרי הנשים החשובות שמקיימים חפלה בצבורו, ויש להן מניין
עפ"י דין. ובאמת אין להן שום דבר עפ"י הילכה. וא"כ ממש מרים
אותן.

ועיין ברכ"א סוף סימן ח"ר"צ מביא הראשונים שאף לקריית מגילה
אין נשים מצטרפות לעשרה (עי"ש שלא הכריע). ועיין ברכ"א סימן
ר' פ"א סע"ג נשים חייבות בקריאת התורה (ומקורו מסכת סופרים).
וא"כ במנין של נשים אין יוצאות חובת קריאת התורה.

תשובה בעניין נשים בהקפות וכו'

20

מחמשה ראשי ישיבה בישיבת רבינו יצחק אלחנן

נשאלנו מכב' הר"ר אליעזר זלמן ברונשטיין שיחי', נשיא הסתדרות
הרבנים, את השאלה דלהלן:
בקצת כתבי נסיבות אורטודוקסים הגהו הקפות מיוחדות לנשים
בשם חורה, ומיניהם מיוחדים לנשים לחפילה, לкриיאת התורה ולקריאת
המגילה, האם דבר זה מותר או אסור.

תשובה: נראה שהנהגות אלו אסורות מצד הדין מכמה טעמים: א.
מכיוון שאין הנשים מצטרפות לעשרה לכל דבר שבקדושה, הרוי נמצא
שהקצתן קלקלתן, ונמצא שקיים מצוות אלו הוא שלא בשלמות:
בשעת קריית החורה, ונמצא שקיים מitzva לעשות "מנין" מיותר לעצמן, להרשות כאלו
ונמה שמקצתו יתר לעשות "מנין" מיותר לעצמן, ב. יש בזה מושום שניינו
עצרו במתן, יש בו מושום זיוף התורה; ב. יש בזה מושום שניינו
גמור ומאוד בולט מסורת אבותינו, ומשום פורץ גדר במניגי ישראל
ופורש מדרכי הצבור, דברט יש קפידה מיוחדת בניגוג למניגי בית
הכנסת; ג. יש בכל זה משפט חשש חוקות הגויים, אשר ענינה בשטח הזה
הונגן בחור פועל יוצא מהחונעה לשחרור הנשים, אשר ענינה בשטח הזה
לשיטות. פריצות ובפרט שיש לדעת הדמ"נ אישור מיוחד שלא לעשות
מעשי המצוטע עפ"פ מהנהגים. ומכך כל אלו הטעמים נראה לנו לדינה
של ההנחות הנ"ל אסורות הן, ואסור להנigen מחדש, ואפיו במקומות
שכבר הונגן — מהגכן לבטן مكان ולהבא.

ודבר ידוע הוא שני גודלי חכמי דורנו, אשר כולנו וכל חברינו
סרים למשמעם, מורנו הגרי"ד סלאויטשיק שליט"א, ומורן גור"ם
פינשטיין שליט"א, שניהם מתנדדים מאוד לכל הענינים הנ"ל.
וברוך אשר יקיים את דברי התורה הזאת לעשות אותם,
וה ב"ד של מטה, ואנו פונים למניגי הסתדרות הרכנים לעמדת הכל עוז
בגד הפרצה הזאת, ולזרז לכל תלמידינו וכל חברינו אנשי שלומנו, ה"י,
על להכנע לורם התקופה, ושלא להנוגג בהנחות שכאלה אשר מי יודע
זה היה בסופן, ואין מוציאין אלא למזרזין.

ועל זה באננו על החומות יום ה' לס' וישב, יט לחודש כסלו, חשתה,

צבי שכטר מרדי ווילג ניסן ליפא אלפערט
יהודה פרנס אבא ברונשטייל

ב) עיין רמכ"ס פ"ג הי"א מה' חשובה חומר האיסור להיות פורש
מדרכי צבור. והוגה נגד מנגagi האBOR הוי כפוש מדרכי צBOR. (ועיין

רמכ"ס פ"ג א' מה' שחיטה הר"ג — דין מנגה בדבר שאין מזוי —
עו"ש), וכפרט בדבר הניכר. ولكن הנשים שעשו מניין בפ"ע (שהלא היתה
כזה עד עתה) בדור לכל שאין דין גוגות ככל ישראל, ואדרבה פורש
מדרכי צBOR. ומאר צricsים להזהר במנגagi בית הכנסת. עיין חשותות חותם
ספר (פסימן קוילב') איך שהוחמיר בשינוי כל שהוא בצוות בית הכנסת
ודבר וזה מפורסם בהרבה שוו"ת באחרוניים.

ועיין במסכת סופרים (פי"ד סוף הי"ט) שرك' "מניג ותיקין" הוי
מניג, ואם לאו הו טעה בשкол הדעת. וא"כ במניג חדש כזה שנמהוה
רק ע"י נשים בעלמא ולא ע"י וחיקון (וילא ראיינו ולא שמענו שם, "גדל"
בחורה" שיטכים לה) אינו מנגה כלל וכלל.

ג) עיין יוד' קע"ח ברכ"א שמדובר שהיכא שנעשה הדבר לשם
פריצות היו מושם חקוק העכברם. ועיין בכס"מ (פי"א מה' עכו"ם ה"ג)
שמבואר שבונגע לחקת עכו"ם מסרין לחכמים לפסק מהו חקת עכו"ם.
ועיין בפירוש הרמב"ן עה"ת פ' דרא (פרק י"ב פסוק ל') — איך יעבור
הגויים: "עשה אני לשם הנכבד כאשר היו עושים וויט לפניו",
ובורר שכל מנגה זה של מניין למשים הוי תוכאה מחזואה לשחרור
הנשים, שענינה הוא דבר של פריצות.

ד) דעתו של מן הרוב הגרי"ד סולובייציק שליט"א, נמצא בספריו של
הרבי משה מיזולמאן שי' סוף פרק עשרים — שמחנגן לדברים אלו.
ועיין בגירוטה מה ש"ד סימן מ"ט, שסביר באורך הסכמה להכנע
להנוגה שחזור הנשים, והו' בעניינו בכפירה ר'יל.

הננו מכירם טוכה לכתר שלוחם בכל עוז נגד מנינים אלו
ובעה"ח יצלה.

ובאמת איןני מבין הצורך לכתוב החשובות ולהביא ראיות נגד מנגיגים
חדשניים כאלו. ואדרבה על המהירות להביא ראייה ברווחה, ולכתוב החשובות
ארוכות להנוגג דבר כזה.

וככל יזוע לנו — "כל המשנה ידו על החחותנה".

בכבוד רב ובידידות
אבא ברונשטייל